

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Holyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARASÁG (az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A jegyzői kar.

Arad, augusztus 27.

Ma tartotta meg Budapesten a magyarországi községi és körjegyzők központi egylete évi rendes közgyűlését. Ezen mozgalom felé ma fokozottabb mértékben fordul a közfigyelem, mint egyébkor, mert épen a jegyzői állás és a jegyzői kar jelentősége lépett a közigazgatás közbén levő reformjának kapcsán előtérbe; mert e reformok sarkpontja a községi adminisztráció rendezése lévén, a jegyzők helyzetének és hatáskörének megállapítása és szabályozása lesz az egész nagy-szabású akciónak kiindulási pontja és fundamentuma.

Ugyanezt hangoztatta Reiszig Ede, az új belügyminiszteri államtitkár a központi egylet küldöttsége előtt, mely szombaton nála tisztelgett, és az államtitkár csak az országos közérzületnek adta hű kifejezését, midőn a közigazgatási reformok köré tartozó kérdések megoldásával együtt a jegyzői kart az ő sokoldalú munkásságának kellő méltatása- és megjutalmazásáról biztosította.

Valóban, a magyar jegyzői karra a megindult magyar nyelvű nemzeti politikai mozgalomban, mely a magyar állam megszilárdítását és a magyar nemzet jogos hegemoniáját van hivatva biztosítani, elsőrendű fontossággal bíró szerepkör várakozik, és rájuk vonatkozólag áll ma csak igazán ama közhelylyé vált mondas, hogy az egész ország tekintete feléjük fordul. A második ezredév újabb honfoglalásának korszakot alkotandó küzdelmé-

ben ők lettek a magyar nemzet falanxának élére állítva.

A jegyzői kar értelmi és erkölcsi bevalóságától fog függeni első sorban az egyházpolitikai reformok gyakorlati keresztülvihetősége, s ezen feladatuknak már csak kilátásba helyeződése is tudvalevőleg a legigaztalanabb és leggaládabb vádakot idézte föl ellenük a klerikális Apponyi-párt körében, a mely ellenében annak idején az aradi jegyzői kar is szükségesnek találta a belügyminiszter előtt ünnepélyesen tiltakoznia. A jegyzői kar lesz hivatva a nemzetiségi izgatásoknak azon befolyásánál fogva, melylyel a vezetése alatt álló földnépével való közvetlen érintkezése által bir, gátat vetnie, felvilágosítván a félrevezetett népet valódi érdekei felől, és utat mutatván a hatáskörében álló policziális intézkedésekkel a vándor népámitóknak.

De különösen ama feladatának lelkiismeretes és pontos teljesítése által fogja a jegyzői kar a nép körében mesterségesen szított izgatásokat megakadályozni, melynél fogva a helyes közigazgatás áldásait hamisítatlanul közvetíti az államhatalom és nép között, utóbbi jogairól felvilágosítván, a törvény oltalmában részesítvén és idegen érdekek káros befolyása ellen megvédelmezvén.

Magától értetődik, hogy azon kart, a melyre ilyen fontos kötelemek teljesítése vár, állásában anyagilag és erkölcsileg is sokkal magasabban helyeztetni, mint a hogyan most van. Valódi előljáróvá, fejévé kell őt tenni azon községnek, a melynek legtöbbször irni-olvasni nem tudó

paraszt birájától, kupaktanácsától formális függésben van, s csak intellektuális fölényének köszönheti, hogy helyenkint a község ügyeinek vezetésében gyakorlatilag az őt megillető szerepet viszi.

A függőség ezen szégyenletes és természetellenes viszonya a községek rendezésével ugyan szükségképen meg fog szűnni. Ugyanis tekintettel a jegyzői teendők legnagyobb részének természetére, melyek teljesítésében a jegyző nem annyira a község, mint inkább az állam funkcionáriusa, a jegyzői állás szükségképen államosíthatni fog, s a „falu jegyzője” a kupaktanács spiritus familiarisából a község élére állított állami tisztviselő lesz. Amde ezen állásában is csak úgy fog „sokoldalú” és nagy horderejű feladatának megfelelni, ha az államhatalom egy az anyagi és erkölcsi feltételek minden attributumaival felruházott és társadalmilag is a hatáskörét megillető polczon álló rangot biztosít számára.

Megvagyunk róla győződve, hogy a szabadelvűpárt és az annak kebeléből alakult kormány mindent el fog követni, hogy a községi adminisztrációnak küszbön álló rendezésénél a jegyzői karra nézve az itt méltatott szempontok érvényesüljenek. Ez ugyan nem fog menni, de ha a nemzet egészséges közvéleménye ezen kérdésben is ép oly határozottan állást fog a kormány mellett foglalni, mint azt az egyházpolitikai javaslatoknál tette, akkor az ellenzéki konczessók minden praktikája sem fogja a kormányt üdvös munkájában meggátolni. Ebben közreműködni minden igaz magyar embernek a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Paula.

— Eckstein novellája. —

Az „Aradi Közlöny” számára fordította:

[4] Sandra.
(Folytatás.)

— Jöjjön — sugta fülébe — hiszen ez nem az!

— Mit? nem az? Ő az — én ismerem a buta ábrázatát... Hallja... maga...

A báró a kikelt urat lassan a bejárathoz vonszolta.

— Ne is nézzen rá, vesse meg — sugá hathatósan — az izgalom megárt egészségének.

Es ezzel becsapta az ajtót.

Paula is felkelt. Norbert felé fordult s bocsánatot kért.

— Oh kisasszony — mondá Norbert boldogan — nem is hallottam, hogy mit mondott; az ön hangjának csengése érzékelténné tett a földi lét zürzavaros zsbongása iránt.

A leányka osodálkozva tekintett reá.

— Valóban — válaszoló egy idő múlva — Ön sok türelmet tanusított, csaknem tul-sokat!

— Oh értem kegyedet. De hibásan ítél meg engem.

A lányka mosolygott.

— Bármint is legyen, nekem kötelességem az én, különben tisztességes kísérem illeten-ségeit jóvátenni azért, hogy őszinte sajnálatomat fejezem ki önnek.

Meghajlott s a házba ment. Norbert utána nézett, mint ahogy a vágygyötörte utas néz a nap után. Midőn csillogó ruhája eltűnt a terem homályában felugrott, mint előbb a bácsi, s a korláthoz lépett. Soká bámult ki a távolba. Egyszerre az alkony, mint egy barnás fátyol a hegyek s tenger fölé borult s a mélység nemszokára áthatolhatlan árnyba burkolódzott.

Odaát Vico s Météban felgyultak a lángok, ismeretlen s mégis oly barátságosan s a fogadó ablakaiból széles fénysávok hulltak a tornácra s a szomszéd sziklalejtőkre.

— Bár soha e partra ne léptem volna — mormolá Norbert bánatosan — Én és Ő! igazán nevetni tudnék, csak oly nagyon ne szag-gatná a szívemet!

Másnap Norberg már kora reggel elhagyta a fogadót. Cézelnélkül bolyongott a szomszédos kertek s villák közt, mig nem külön-féle keresztutakon a tágas kikötőhöz ért, hol a halászsok, csolnakjak mellett ülve, hálóikat foldozták vagy rövid pipával a foguk közt, szagztatott mondatokban beszélgettek.

— Mára vége Gasparone — mondá az ap-ró, ősz emberke, fürkésző szeméit végigjártatva a tenger tükörsima felszínén — Ide át vésztyjósio foszlányok gomolyognak. Még mi-

előtt két óra eltelnék, s legszébb „Burras-cá”-nk van, s mely csak valaha az őből felett dühöngött.

— Azt hiszed, már oly gyorsan Reuzó? — válaszoló egy fiatal suhancz a ladikba lépve, hogy azt talapatjával kimerje. Csak legalább a délelőtt folyamán maradna még vesztég. Tegnap éppen Vapora jó sok idegent vitt a szigetre...

— Azok ugyan ott ragadnak — mondá az ősz. — Ha ez évszakban csak egyszer tör ki a vihar, ugy a legjobb börtönör. A gőzhajó kedvezőtlen időben nem megy, bárkára pedig senki sem bizza magát.

A fiatal suhancz felállva a csolnakban, szeméit éjszak felé fordítá.

— Valóban — dörmögé homlokát össze vonva — itt közeledik, mint valami fakó ködréteg. Igen, igen Reuzo, igazad van. S nézd csak, a sziklacsucok ott az őblön tul mily tisztán látszanak. Meg mernék esküdni, hogy a sziklatömb minden egyes erét meg tudnám számlálni... Még mielőtt egy óra eltelne, ki-tör a komédia.

— Atkozott dolog — mondá egy harmadik — ugy a ladikot egész bátran partra huz-hatjuk.

Még tovább beszélgettek, de Norbert az utolsó szavakat már csak félfüllel hallotta, mert fenn az ut lejtőjén egy karcsu leányka jelent meg, szürkés utiruhában, összegöngyölt plaidjét s börtáskáját vándormódra vidáman a vállára vetve.

saját hatásköréhez képest kötelessége, első sorban pedig a jegyzői karnak, mely a kormány reformtörekvéseinek sikerében az országos érdekeken felül saját állásának előmozdítását és biztosítását is remélheti.

BELFÖLD.

A főrendiház elnöke.

Szlávy József koronaórt közelebb Ischlbe hívták, hol ő felsége hosszabb kihallgatáson fogadta. A P. Lloyd azt hiszi, hogy miután a főrendiház elnöki székének betöltése immár soká nem halasztható, Szlávyt, aki nem kíván az elnöki méltóságra reflektálni, sőt az alelnökségről is le akart mondani, ezen elhatározása megmásként kivánják birni, a mi ő felsége intervenciójának bizonyára sikerülni is fog.

Angol lap Magyarországról.

— A „Daily Graphic“-ből. —

A „Daily Graphic“, mely a világ egyedüli képes napilapja, augusztus 11-iki számában hosszabb ismertetést közöl a magyar politikai életéről mr. John Riedernek, annak a rokonszenves fiatal angol hírlapírónak a tollából, a ki a Kossuth gyásznapok idején Budapesten és az „Otthon“ bankettjén oly lelkesedést keltett az angol és a magyar nemzet testvériségére mondott tószójával.

Az érdekes ismertetést számos sikerült illusztráció élénkíti, melyek közt Wekerle miniszterelnök, Tisza Kálmán, Podmaniczky Frigyes br., Nikolics Fedor br., Perczel Dezső, Csávosy Béla és Rohonczy Gida képviselők élethű arcképei is láthatók.

A cikkből a következőket vesszük ki.

A magyarok országukat a „Kelet Angliájának“ szeretik nevezni. Ez a cím nem is merész, minthogy a vállalkozási szellem úgy a kereskedelem és ipar, mint a politika terén Budapesten, oly erős, mint akár csak Angliában. Budapest az utolsó 15 év alatt roppantul fejlődött. Az ujonnan épített köruton a villamos vasut fut végig. A kocsik azélesek, gyorsan mennek és a folytonos csendes Chicagora emlékeztet bennünket. Van itt telefon-újság is, melyet ezelőtt 1 és fél évvel rendeztek be. Ha az ember a fodrászhoz megy és kényelmesen a székbe veti magát, két telefon-kagylót nyomnak a kezébe, melyeket ha füléhez tart, tisztán hallhatja a „legújabb híreket.“

Hogy a kis magyar nemzet, melyet a szláv faj oly rettenetesen reakciónárius befolyása vesz körül, miért oly haladó nép, azt nem nehéz megmagyarázni. A magyarok ugyanis tulságosan nemzeti érzelmük és törvényhozásuk politikai eszméiket képviseli. Következésképen a magyar közéletben nincsenek oly retrograd tényezők, mint a milyenek jelenleg Bécsben fojtják el azt a kis forgalmat, mely ott még létezik. Igazán kellemesen vagyunk meglepetve, ha a bürokratakkal teli és retrograd városi tanácssal bíró Kaiserstadtból elindulva, a vasuton Budapestre érünk. Budapest lakossága jelenleg 600.000 lélek és a város délfelé rohamosan terjed. Mindenütt nagy építkezéseket látni, a gyárak és lakóházak gombamódra épülnek, és a kereskedelmi és vállalkozási szellem napról-napra terjed, míg Bécsben busan rázzák a fejüket az abnormalis közgazdasági és pénzügyi helyzet miatt. A bécsiek az 1873-iki „krachot“ emlegetik. Azonban Magyarország ne féljen ettől, mert maga kormányozza magát és parlamentje a népet képviseli.

Talán egy nemzet se ment keresztül oly nehéz politikai válságon, mint amilyen az utolsó 12 hó alatt Magyarországon dult. Ha a szabadelvű párt vezetői csak egy helytelen lépést tesznek, úgy a polgári házasságról szóló törvényjavaslat elkerülhetlenül megbukott volna. És csak Wekerle miniszterelnök ügyességének tulajdonítható, hogy a fenyegető forradalmi chaost a Kossuth halála izgalmas idejében elhárították.

A magyarok az alsóházba 447 képviselőt küldenek. Három főpárt van: A most kormányon lévő szabadelvű párt, a függetlenségi párt Justh Gyula és a szélsőbal Helfy vezetése alatt.

Két év mult el azóta, hogy Szapáry gróf kormányát a mostani liberális kormány váltotta fel, melynek élén dr. Wekerle áll és ez az új kormány az állandóság jeleit mutatja.

Mint Londonban, a politikát Budapesten is a clubélet befolyásolja. Az országgyűlési szabadelvű párt clubja, mely közel van a pompás lánchidhoz, a politikai élet mozgalmas pontja. Ez a tágas épület azelőtt a tőzsde volt, és a Deák-párt 1865-ben vette birtokába. Akkor a Deák párt clubjának nevezték,

de midőn tíz évvel később a Tisza Kálmán vezetése alatt álló ellenzék egyesült a Deák-párttal, a club felvette mostani czimét. Tagjainak száma 275, ebből 185 magyar és 34 horvát képviselő.

A budapesti szabadelvű párt klubjában ép oly kedélyes élet uralkodik, mint a londoni klubokban, és e tekintetben az ellentét kirívó a magyarok és osztrákok között. Bécsben a kormány formája nem más, mint egy aristokratikus bürokrácia. Itt nincs klubélet és a különböző politikai pártok tagjai a politikai légsúlymérő változásainak megbeszélésére a bizottsági termekben gyűneik össze. Milyen más az élet Budapesten, egy népszerű politikai válság alkalmával!

A szabadelvű párt belső termeiben mindenki izgatott, a minisztereket sűrűn látni tanácskozni a párt főembereivel. Toronyként magaslik ki a gyülekezetből Wekerle miniszterelnök. Óriási physikummal bíró férfi, kinek szívélyes és elbűvölő modora nagyban emeli azt a jó benyomást, melyet férfias megjelenése és tetszetős külseje az emberre gyakorol. Teljességgel polgárember, kinek külseje nem vall magyar emberre; különben is Délnémetországból származik. Csodálótól azt hallottam, hogy úgy néz ki, mint egy tipikus angol lord. A magyarok általában anglomaniások. Dr. Wekerle mint miniszterelnök eddigelé nagyfokú kormányzási ügyességet mutatott fel. A magyar demokracziában nagy erő rejlik és nagy éleslátást és erős kezűt igényel egy oly állam kormányzása, hol a nép óhajainak is eleget kell tenni és a dynastiára is tekintettel kell lenni. A Wekerle által vezetett párt a politikában a haladás elvét követi. Az osztrák liberális párt ép oly reakciónárius, mint az angol tory-k 1820-ban a reformok előtt voltak.

Wekerle nagy barátja a napi sajtónak és elismeri és tiszteli annak hatalmát és hasznát, azonban ezt egész más szempontból teszi, mind Bismarok és Taaffe. Magyarországon a sajtószabadságot 1848-ban Jókai Mór hirdette ki és azóta a sajtó teljesen magyarrá lett; a hírlapírók legnagyobb része republiánus elveket vall.

A szabadelvűpárt társalgási termeiben találkozzunk néhány térfival, kik Magyarországtörténetében szerepet játszanak. Így Tisza

— Paula — hebegé Norbert remegő hangon — mit kereshet itt?

Köszönését csak futólag viszonzva, a halászok csoportjához lépett s elég folyékony olasz nyelven mondá, hogy ő a Grotta az urához szeretne hajózni.

— Eccelenza — felelé az ősz — az lehetetlen.

— Lehetetlen? — kaczagott a leányka hitetlenül — és miért?

— Ecco — válaszolá a halász a felhőtömbre mutatva, mely azalatt a láthatáron észrevehetőleg feljebb emelkedett s különös fákó szíjben ragyogott.

— Nem értem magukat! Mi közük azoknak a hegyeknek ott a kék barlanghoz?

— A hegyeknek semmi, Eccelenza, de annak a sárgás gomolynak nagyon sok. Én nem kezeskedem, hogy idejekorán visszatérhetünk.

— Badarság — mondá Paula bosszusan — a tenger oly sima és csendes s aztán meg mindig a part mentén evezünk.

A halász vállát vont.

— Próbáljon szerencsét itt Gasparonéval — mondá oly hangon, mint ki dolgában biztos. — En részemről kénytelen vagyok lemondani a szerencséről.

— A maga csolnakja ez? — kérdé a leányka, közelebb lépve a parthoz.

— Igen — mondá a suhancz — de Reuzónak igaza van. Józán ember nem fog vállalkozni az utra, még ha azt egy ily szép Signorina parancsolja is.

— Gyáva legények! — mondá Paula

bosszusan. — Tehát senki sem akar őt Livrét keresni?

Az emberek egykedvűen rázták fejüket.

— De én nem tágitok! Epen csak azért keltem fel korán, hogy mindent a legjobb fényben élvezhessek s most itt mindjárt a parton forduljak vissza? . . . Szomorú volna!

Norbert szenvedélytől izgatott lelkületén egy merész gondolat villant át.

— Ó akarja — mondá magában — és ha el is pusztulunk, hullám nyel el bennünket . . . Lehet, hogy vétek, de boldoggá tesz . . . Az ő karjaitól átölelve a tátongó mélybe merülni, edesebbet remélhetek-e én nyomorult teremtes ez öröm s vigasztalás nélkül életben?

Komolyan s nyugodtan hozzá lépett.

— En is tudok evezni — mondá mosolyogva.

— On nagyon szives — válaszolá Paula láthatólag meglepve.

Aztán a halászokhoz fordult:

— Mennyi időnk van még a zivatarig, melyet oly alap nélkül bátorokdunk megjósolni?

— Alig egy óra — mondá Gasparone.

— Na hiszen addig még visszatérünk. Ha pedig nem megy, megelegszem az ut felével is — de mennem kell!

— Az ut fele — mondá Gasparone — szálljon be Eccelenza. Tíz Liráért elviszem.

— Itt van tíz Lira — sugá Norbert a fizciónak oly hangon, amely ellentmondást nem tűrt. — A kisasszony vonakodástok felett boszankodott. lemond szolgálatokról is, Paula ezalatt helyet foglalt a ladikban.

— En fogok evezni — mondá Norbert a halászhoz, ki még most sem látszott megérteni a dolgot. — Husz perc múlva visszatérünk. Azt hiszem gyorsabban és könnyebben alig kereshetnél tíz Lirá.

Az olasz arczán ravasz mosoly villant át. — Ah, gia capisco, — mondá szemhunyoritva.

A ladik elhagyta a partot. Biztos kézzel meríté be Norbert az evezőket s szabályos menetben siklottak a kis öblön át a közeli sziklaállvány csucsa felé.

— Haragszik rám? — kérdé Norbert egy idő múlva, hogy Paula gondolkozva hallgatott.

— Haragudni? Miért? Inkább halásznak kell lennem! A félénk fizciónk úgy láttam, szilárdan el voltak tőkélve. . .

— Ki tudja, nem volt-e minden pusztaszámitás?

— Lehet.

— Neven Holm Norbert — mondá a művész egy idő múlva.

— Engem Paulának hívnak — válaszolá ő könnyedén.

— Ha szabad kérdeznem, hogy van az, hogy kegyed ma egyedül indult utra?

— A bácsi még alszik. Mindig nagyon későn jelenik meg.

— Es . . . a báró?

— Mi közöm a báróhoz.

(Folytatása következik.)

a püspök misét mondott, a majoroki román dal-egylet pedig Kárrás K. R. karmester vezetése alatt énekszámokkal kísérte. — Azután következett magának a beszentelésnek szertartása, nagy körmenet és végül „Te Deum” és ünnepi szent beszéd. A templomból a püspök egyenesen Anka plébános látogatására ment, azután a különböző küldöttségeket fogadta s végül Mihajlovic egyházközségi elnöknel tett látogatást. Délután 1 órakor 115 terítékű bankett volt, melyen Telbisz Károly polgármester és a világi hatóságok vezetői is részt vettek. 4 órakor az ugynevezett „ruga” román néptáncpélya kezdődött, mely különböző járákokból, táncból, tréfás előadásokból állott. Este 8 órakor hangverseny és utána táncos fejezte be az ünnepélyt.

— Aradi dalárdisták Lembergben. Az aradi dal-egylet és Kölcsey-dalkör tagjaiból választott bizottság tegnap délután 6 órakor Zemplényi Sándor magánlekasán ülést tartott a lembergi kirándulás ügyében. Ez ülésen megállapították, hogy szeptember 22-én délben indulnak Aradtól—Lembergig és vissza, az utazás 12 frtba kerül személyenként. Nőknek 18 frtba. A bizottság egyuttal elhatározta a helybeli lapok útján felszólítani mindazon arad-, csanád- és békésmegyei kirándulókat, akik a dal-egylettel egyidőben és vonaton óhajtanának utazni a lembergi kiállítás megtekintésére, szeptember 18-ig ebbeli óhajukat Zemplényi Sándornál élőszóval vagy írásban jelentésük be. Egyszermind a megállapított utazási költséget is személyenként küldjék be. Az aradi dal-egyletek lembergi kirándulása iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik megyeszerte. Remélhetőleg az érdeks kirándulásban mintegy kétszázan vesznek részt. A tegnapi nap folyamán újabb a dalárdisták közül is többen jelentették be ebbeli elhatározásaikat. Mindkét dalárda annál az előadandó énekdarabokból szorgalmasan folynak a próbák. Többek közt a Rákóczy-induló, Kossuthnóta s a magyar és lengyel himnuszokból.

— Aradi tanárok a tanszerkiállításán. A debreczeni tanszer-kiállítás juri-bizottsága tegnap ült össze, hogy a kiadandó díjak ésokmányok felett határozzon. A juri-bizottság határozatta két aradi gimnáziumi tanárt is kitüntetett kiállított tárgyaiért. Így az aradi kir. főgimnázium által kiállított ábrázoló mértani alakzatok ezüst érmét nyertek. Ezeket az alakzatokat Körmendy József és Kovács Ignác tanárok készítették és így a kitüntetés közvetve őket illeti.

— Az önkényesek vizsgálja. Nagy napjuk lesz a sárga karzsinóros önkényeseknek szeptember 21-én. E napon fog ugyanis eldőlni az a rájuk nézve rendkívül fontos kérdés, hogy egy vagy két évig egyék-e a császár kegyerét. A csász. és kir. 33-ik gyalogezred önkényesei az idén nem Aradon, hanem Nagyváradon teszik le a tiszti vizsgát. Ugy az aradi, mint a debreczeni és nagyvárad önkényeseknek a tiszti kaszinóban lesz a vizsgájuk s a vizsgáló bizottság elnöke báró Scotti tábornok lesz.

— Aradi új minorita. Jánosy Demjén dr., a minorita rend főnöke az Aradról eltávozott Kárpáthy Grácián helyébe hitoktatónak Thajty Jenő drt helyezte át Aradra.

— Az aradi országos vásár. Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudvalevőleg a belügyminiszterhez felterjesztést intézett az aradi országos vásár ügyében, kérve a belügyminisztert, hogy az állatvásárt különítsék el a kirakodó vásártól. A belügyminiszter engedett a felterjesztés indokainak és megadta az elkülönítésre

vonatkozó engedélyt. Az országos vásár egy nappal való meghosszabbítását azonban nem hagyta jóvá, amelyet a kereskedelmi és iparkamara szintén kérelmezett.

— A Maros szabályozása. A mezőhegyesi Maros-utszakasz munkáinak átadását Mairóvit és Pellegriny tegnap reggel kezdték meg. Az átvételt Sántay Lajos kir. főmérnök személyesen eszközölte.

— A szentleányfalvi jegyzőválasztás. Majár le a megüresedett szentleányfalvi jegyzőségre a pályázat. Két pályázó jelentkezett, az egyik Szatmáry Iván, a jelenlegi helyettes jegyző és Tabajdi Károly nagyzerindi jegyzői irnok. A választás holnap lesz.

— A kölcsey-egyesület arcképcsarnoka. A Kölcsey-egyesület szép tervet vitt keresztül, midőn megalakítói és vezértagjai közül Bolla Frigyes aradmegyei jeles festőművészettel többeket lefestetett az egyesület részére, így a következők arcképeit készíttette el: dr. Márky Sándor, dr. Jancsó Benedek, Fábián László főispán, Antolik Károly, Endrődy Salacz Gyula, Lukácsi Miklós.

— Az arad-csanádi vasutak igazgatósága tudatja velünk, hogy f. évi szeptember hó 1-től kezdve a borsossebes-menyháza vonalon az 503. és 504. sz. szükségleti személyvonatok közlekedése megszűntetik. A mondott naptól fogva tehát e vonalon csupán az 501. és 502. sz. vonatok fognak meneszteni.

— A glogováci öthalom jövedelme. A glogováci öthalom — mely tudvalevőleg az aradi Kölcsey-egyesület tulajdona, egy évi, az az 1893—94-ik évről szóló jövedelmét, 70 frtot Vég Aurél kir. tanácsos kincstári jószágigazgató tegnap utalványozta ki az egyesület pénztárának.

— Ertesítés. Ertesítettnek a „Kölcsey dalkör” t. működő tagjai, miszerint a ma — kedden — este 8 órakor tartandó énekpróbán teljes számban megjelenni szíveskedjenek. — Az elnökség.

— Új ereklyék a szabadságharczi muzeumban. Márky Sándor dr. a kolozsvári egyetem tanára — mint értesülünk — igen érdekes történelmi ereklyékkel gyarapította az aradi szabadságharczi ereklyemuzem gyűjteményét, melyeket idén a szűnidei utazása közben szerzett. Az értékes küldemény már megis érkezett Várjass Arpad kir. tanfelügyelő nevére.

— Két tüzeset. Erősen félreverték tegnap délben a harangokat Aradon, úgy hogy aki hallotta, legalább is még akkora veszedelmet sejtethet. Mindössze egy szin égett le a Demeter-utcában. A tüzet hamarosan eloltotta a kivonult tűzoltóság, s így Vékonny Pálnak csak az a kis elégett forgács, meg az ócskaszin a kára, amit a lángok elemésztek. — Szombaton éjjel pedig a határban volt tűz. Az ötvenes vasuti örház ismeretlen módon kigyulladt. Földig leégett. Az oltásban az uradalom tisztviselői segédkeztek. A szegény örnek összes gabonája a padláson volt és elpusztult.

— A telefon. A magyar városközi távbeszélő-hálózat forgalmáról ez év július havában, a következő adatokat vesszük: Julius hóban összesen — az 1220 visszavont beszélgetést, mely után egyenkint 34 kr jár, nem számítva, — 11764 beszélgetés volt s ezek között 2696 sürgős beszélgetés háromszoros díjjal. Összes hívás volt Aradról 194. Aradot hívták 169-szer. Aradot hívta Budapest 130-szor, Bécs 31-szer, Aradot hívta Budapest 108-szor, Arad hívta Győrt 1-szer, Szegedet 31-szer, Temesvárt 17-szer, Szeged hívta Aradot 35-ször, Temesvár Aradot 24-szer.

— Bokszeji történetek. Bokszejről szól újra az ének. Erről a híres faluról, ahol néha olyan nap is van, amikor sehol sem törnek be és senkit sem szurnak meg. A napokban — mint levelezőnk írja — egy éjjel azonban

e vakációk napokat is kipótolták bizonyos urak, akiket ismeretlen tettesek néven szoktak emlegetni. E napon, illetve éjjelen csak a következő dolgok történtek:

1. Betörték egy gazdag paraszt-házba, ahol az álmából felriadt és erősen védekező gazdát félholttra verték, aztán megugrottak.

2. Feltörték Roth Simon kereskedő boltját, elvitték az árakat, aztán behatoltak a szobába, onnan készpénzt, takarékpénztári könyvecskét raboltak el és a kereskedő leányának kelengyéit is magukkal vitték.

3. Fölfeszítették Argyelán János kereskedő boltját, de a háznép felriadt és elijesztette a betörőket.

Egyéb nem történt.

— A betegsegélyző-pénztárak adatai. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter körrendeletet adott ki, melyben azt rendelteti el, hogy a betegsegélyző pénztárakra vonatkozó statisztikai adatok jövőre, nem mint eddig történt, a másodfoku iparhatóságokhoz, hanem közvetlenül az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz lesznek fölterjesztendők az elsőfoku iparhatóságok által.

— Öngyilkos munkás. Hajdanában szerette Tusz András aradi munkás Bozgan Lenkát. De aztán szétváltak. Tegnap ismét eléje került a nagyon is alapos okok miatt megutált nő, s szerelmével üldözni kezdte. Hiába ellenkezett Tusz, a nő folyton mellette járt. Elkeseredésében felszaladt Angyal-utca 17. számú lakásának padlására, s ott a gerendára felakasztotta magát. Mire észrevették tettét, már meg volt halva. Bozgan Lenka különben a bukottak mocsarából való, akit a rendőrség ki is tiltott Arad területéről. Az eset színhelyén Green Nándor rendőrhadnagy és Ötvös Dániel dr. jelentek meg. A rosvott nő már a fogházban ül.

— Összeégett gyermekek. Az édes anyját akarta megölni Berczi János, mikor az a boltba küldte spirituszért. Nem vett csak nyolcz krajczár árát, s azt egy kissé felhigította. Utközben pedig megpróbálta, hogy ége az? Prógálgatás közben a szesz kidőlt, az üveg szétrobbant, s a vele együtt levő Lekó Jánost veszélyesen megégette. — Az Angyal-utczában a kis Papp Margitkát felügyelő nélkül hagyták, ő a konyhában levő marólgához jutva, abból ivott is, Suiyos belső égési sebeket szenvedett.

— Kurtics községéha. A Kurticsi előjáróság dicséretes határozatot hozott — mint az Aradi Híradó írja — midőn egy a mai kor igényeinek megfelelő új községéha építését mondta ki. E célra 10.000 forintot szavazott meg, mely alkalommal a vármegyei telefonhálózat kiépítését is elhatározta.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Zimmer János, Mátyás és József aradi illetőségű ugyanittani lakosok vezetéknévén „Zoitali”-ra kért átváltoztatását a m. kir. belügyminiszter megengedte.

— Czélszerűtlen keresztkoma. Ócska ruhákat, és ócska ezüstórákat árul az aradi piacon Kis András, akit tegnap meglátogatott a keresztkomája, Popovics János. Nagyokat paroláztak a viszontlátás öröme, ám eközben Popovics tudott magának annyi időt szakítani, hogy egy jó kinézésű ezüst órát zsebrevegjon, s azzal odébb álljon. Kis András észre sem vette a hiányt, csak mikor a figyelmessé lett rendőrség értesítette őt, hogy a szives látogató komája az ő óráját kinálgatta megvételre szerte. A mácsai illetőségű Popovics most húsol.

— A zálogház rossz. Nagy grandezzával állított be a Weisz Dávid zálogházába Virág János, s egy arany karpereczt akart nyaralásba adni. Az alak azonban gyanusnak tűnt tel a személyzet előtt, s épen ezért telefonon értesítették a rendőrséget, mely igazolásra birta fel Virágot. Az szorultában azt igyekezett bizonyítani, hogy a karpereczt eze őtt három hóval találta. S mivel tulajdonosa nem akadt, hát megtartotta magának Most értékesíteni akarta, de sajna befagyott a terével:

— Nem is ér ez a zálogház egy fapipát se, mikor az ember a tulajdon jószágára sem kap pénzt — mondogatta ő az alatt, míg átkisérték a fenyítő bírósághoz.

— **Füüdözö tolvajok.** A mai világban minden kitelik azoktól az emberektől, akik furcsa módon szerzik a kenyerüket: összekötik a kellemest a praktikussal. Legtöbb a Neptun-ban hűsölnek a tolvajok, s így történik, hogy csaknem minden vész el valami a kabinokból. Tegnap a női osztály egyik kabinjából lopott el ezideig ismeretlen tettes egy tárcsát s egy arany karikagyűrűt. Jó volna, ha a fűrdőigazgatóság körültekintene a maga hatáskörén belül a közönség, s a fűrdő jöhirnévének megóvása érdekében.

— **Ejjeli látogató.** Mindenki aludt már a házban. A cseléd feje. Grunwald Vilmos is nyugvóra tért, midőn a szomszéd szobában zörrejt halottak. A kis lány, akit a nesz felijesztett, kinyitotta az ajtót, de már másik perczen rémülten futott vissza, s kiáltott:

— Segítség! Tolvaj!

Mindenki felugrált ágyaiból, mire azonban magukhoz tértek ijedtségükből, a tolvaj nő az ablakon át elmenekült, magával vive egy ágytakarót. Utjában azt mondta mindenkinek, hogy a férje elől fut, ki őt megverte. Ejjel után pedig már egy udvarlójával a Huzó István kávéházában mulatott. Hol azonban — a tett feljelentés alapján letartóztatták. Neve Szalay Róza, működése nem ismeretlen a rendőrség előtt.

— **A nagybecskerek-kis-zombori vasút építését,** a mint értesülünk, már nemsokára megkezdik, mert a terv reálizálása tökéletesen biztosítva van. A munkálatokat egyszerre több helyen kezdik meg. E vonal iránya Nagybecskerek-től Zombolyán, Nagyszentmiklóson át Kis-Zomborig van megállapítva.

— **Az aicsilll gör. kel. lelkész,** Drágánca a Miklóstól három nyilatkozatot vettünk, melyek azt állítják, hogy ámbár a tisztelendő ur ott volt Kolozsvárott a Memorandum-pör tárgyalásán, de a gör. kel. román egyházi pénztárakból nem vett fel pénzt sem Bogyesen, sem Aicsillban, sem pedig Bonozesden.

— **Sorsjegyek huzása.** F. év. szeptember 1-én három sorsjegy-huzás lesz; akkor huzatnak ki az osztrák hitel-sorsjegy 150,000, a magyar vörös kereszt-sorsjegy és a Bazilika sorsjegyek 10—10,000 frtos főnyereményei.

— **Szinűgypártoló-bizottság Battonyán.** A battonyai magyar szinűgypártoló egyesület alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium a bemutatási záradékkal ellátva.

— **Elveszett a mult hét végén egy kisebb fajtájú (szemlye-szinű) sárga szőrű kölyök kutya,** nyakszij és ebédjeggyel ellátva. A megtaláló sziveskedjen az ebet Kiss Ernő-utca 4. szám alatt átadni, a hol illő jutalomban részesül.

— **Pályázatok.** Albirói állás az eperjesi törvényeséknél 2 hét alatt. Aljegyzői állás a b. csabai járásbírósnál 2 hét alatt. Fogalmazó-gyakornoki állás a zala-egerszegi pénzügyigazgatóságnál 4 hét alatt. Irnoki állás a hajdu-nánási járásbírósnál 4 hét alatt.

HYMEN.

Bogosa Endre magy. kir. államvasuti tisztviselő f. hó 29-én délután esküszik örök hűséget a kecskeméti róm. kath. templomban a bájos **Meixner Valéria** kisasszonynak **Aradról.**

Jamnitzky János, a Fejér Gyula cégégnél alkalmazott törekvő és derék kereskedő-segéd vasárnap délután 6 órakor esküdött örök hűséget az ujaradi róm. kath. templomban **Weinrath József** zsigmondházi iparos szepműveltségű kedves sógornójének, **Steiner Francziska** kisasszonynak. — **Násznagyok** voltak **Ternajgó Cesar** és **Fejér Gyula,** násznagynék **Ternajgó Cesárné** és **Fejér Gyuláné.**

GYÁSZROVAT.

† **Weiler Sándor** elhunytáról részvétellel vettük az alábbi gyászlapot: **Weiler Sándorné** szül. **Kerschek Jozefin** a maga és az alólírottak nevében is mély fájdalommal tudatja a jó férj, édes atya, após, nagyatyja, testvér, sógor, rokon és jóbarát **Weiler Sándor** n. a k. 1894. évi augusztus hó 27-én, életének 76-ik s boldog házasságának 50-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest s a halotti szentségek ájtatos felvételé után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi

maradványai augusztus hó 28-án d. u. 5 és fél órakor fognak **Batthyány utca** 16. számú házból, a helybeli köztemetőben levő családi sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig augusztus hó 29-én, d. e. 8 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. Nyugodjék csendesen! **Arad, 1894. augusztus hó 27-én.** Dickl szül. **Weiler Anna,** **Weiler Rudolf,** **Komlósi szül. Weiler Hermina,** gyermekei. **Dickl Róbert** cs. és kir. őrnagy, **Weiler Rudolfné** szül. **Freiberger Mária,** **Komlósi Mihály** vejei és menyé. **Dickl Józseffa,** **Dickl Heléna,** **Weiler Mária,** **Weiler Józseffa,** **Weiler Rudi,** **Komlósi Ilka** és férje **N. Molnár László,** **Komlósi Etelka,** **Komlósi Sándor,** unokái. **Özv. Dangi Antalné** szül. **Weiler Borbála,** **Weiler Alajos,** **Weiler Ede,** testvérei. **Rauner Miklós,** **Kerscek Alojzia,** **Kerschek Ottó** sógorai.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Az ujaradi járási jegyzői egylet** folyó hó 24-én tartotta negyedévi közgyűlését, mely alkalommal az alapszabályok is módosítottak. Uj egyleti rendes tagoknak **Altman Lajos** főnlaki jegyző, **Stilmungus Ferencz** német-sághi körjegyző és **Fehér Ferencz** ujaradi jegyző vétettek fel. A gyűlés befejezte után a jegyzői kar testületileg tisztelt az ujonnan választott **Jakabffy József** szolgabírónál, mely alkalommal **Herold Rezső** egyleti elnök tartotta az üdvözlő beszédet, melyre a szolgabíró igen szép szavakban válaszolt. Ennek megtörténte után a szolgabíró megvendégelte a jegyzői kart. Az ebéd alatt több sikerült tóaszt mondatott. Ezek között az egyleti elnök felköszöntőt mondott **Jakabffy József** szolgabírónak, a szolgabíró **Hidegkuty József** jegyzőre, **Hidegkuty Herold Rezső** egyleti elnökre, stb.

MULATSÁGOK.

(=) **Mulatság Mácsán.** Minden részben pompás nyári vigalmat rendezett folyó hó 26-án, vasárnap a mácsai intelligentia abból az alkalomból, hogy diszes és most létesített teke-pályáját megnyitotta. A mácsai mulatság két részből állott, ugymint a délutáni teke-versenyből és az esti táncz-vigalomból. A tekepályán megjelent versenyzőket a két kitzűött díj csak serkentette, melyeknek egyikét, diszes, százforint értékű dohányt tározát **Károlyi Imre** gróf, a másikat, a „hölgyek díját“ a mácsai szép asszonyok tüzték ki. A hat órakor kezdődő tekezés nyolcz óra után ért véget, mely után a cigány rántotta az első csárdást és megindult a hajnalig tartó és mindvégig legjobb kedélyben folyó táncz. Az első négyest 24 pár tánczolta. Éjfélkor társas vacsora volt, melyen az első felköszöntőt **Károlyi Imre** grófra mondták, utána pedig a mácsai hölgyeket éltették. Ugy a teke-verseny, mint a tánczvigalom sikerében a legnagyobb buzgalmat **Szikszay Lajos,** mácsai jegyző fejtette ki, és buzgalmat a legfényesebb eredmény jutalmazta. Indítónak értesítése alapján a tánczvigalmon megjelent hölgyek névsorát a következőkben adhatjuk:

Lányok: **Hampel Ilona,** **Berndt Vilma** (Csaba) **Buday Vilma** (Kurtics), **Orody Gizella** (Glogovác), **Grzó Lujza,** **Schwartz Helén,** **Lustig Gizella,** **Egel Mariska** (Bicske) stb.

Asszonyok: **dr. Horváth Antalné** (Glogovác), **Cselkó Arpádné,** **Ribiánszky Lajosné,** **Szikszay Lajosné,** **Szerény Andorné** (Kurtics), **Fekete Arpádné** (Kurtics), **Szegedy Lajosné,** **Madden Tamásné,** **Buday Péterné** (Kurtics), **Mamak Floriánné** (Pécska), **Schmid Endréné,** **Walder Adolfné**, **Lustig Adolfné,** **Adelman Adámné,** **Berkovits Rezsőné** (Kurtics), **Schwartz Simonné** stb.

(=) **Tánczpróba Uj-Aradon.** Szombaton tartotta meg **Koronell A.** tánczitanító ujaradi tanítványaival a „Szöllő“ kerthelyiségében szépen sikerült tánczpróba-mulatságát. Ez alkalommal a tanítványok szép jelét adták előhaladásuknak. A tanítványokon kívül sok vendég volt jelen a vigalmon. Az első négyest 84 pár tánczolta. A sikerült tánczpróba a kora hajnali órákban ért véget, melyen ott voltak.

Lányok: **Kebeli növ.,** **Szedlák Róza,** **Kolb Teréz,** **Eicher növ.,** **Wassits növ.,** (Arad) **Junger Mariska,** **Géhl növ.,** **Schork növ.,** **Wirst Róza,** **Dengl Auróra,** **Straub Lenke,** **Fűst Róza,** **Klingl Mariska,** **Steiner Fanni,** **Adamovits Sylvia** és **Aurélia,** **Kurzweil Róza,** **Klívng növ.,** **Weles Ida,** **Weles Elvira** stb. stb.

Asszonyok: **Kebeliné,** **Kolbné,** **Szed-**

lákne, **Jungerné,** **Wassitsné** (Arad), **Denglné,** **Straubné,** **Klingerné,** **Stemerné,** **Koronellné,** **Welesné,** **Wirstné,** **Kurzweilné,** **Klingné,** **Géhlne,** **Schorkné,** **Fűstné** stb.

TÁVIRATOK.

Kitiltott hírlapok.

Budapest, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A belügyminiszter tilalmára **Lukács** miniszter megvonta a postai szállítást a »Vescul« »Dacla viltara« és »Aparra« romániai, valamint a »Kavasoenszka« című amerikai tót lapoktól.

Nincs kolera Budapesten.

Budapest, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Az elterjedt kolera-híreket hivatalosan a leghatározottabban megczáfolták.

Nagy tűz.

Nagybajom, auguszt. 27. (Saját tud. táv.) **Tóth László** egész uradalma terméssel és gépekkel együtt leégett. Két munkás a tűz áldozata lett. A kár százezer forint.

Óváry Ferencz beszámolója.

Veszprém, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) **Óváry Ferencz** dr. országgyűlési képviselő vasárnap tartotta meg beszámoló beszédét Nagyvásonyban, hol a népszerű képviselőt rendkívüli szivességgel fogadták. A másfél óráig tartó beszédet, mely kiterjedt a politika minden terére, a hallgatóság nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta. A beszéd a nagyszámu előkelő hallgatóságot teljesen fellelkesítette. A tartalmas beszédre visszatérünk.

Uj tagok kinevezése az urakházába.

Bécs, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Jól értesült körökben hire jár, hogy még a reichsrath ujbóli összeülése előtt 10 uj tag fog az urakházába kineveztetni.

Gácsországi parasztek gyűlése.

Lemberg, augusztus 26. (Saj. tud. táv.) Az országos kiállítás alkalmából összehívott galicziai parasztyűlést ma nyitották meg. Háromezernél több földmives vesz részt a gyűlésen Kelet- és Nyugat-Galiczia minden kerületéből. A kiállításban a gyűlés tagjait **Supieha Adám** herczeg, a kiállítási bizottság elnöke, lendületes beszéddel üdvözölte, mire **Skwarza** paraszt válaszolt. Ezután megtekintették a gyűlés tagjai a kiállítást.

Az anarchisták Carnot özvegye ellen.

Páris, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) **Carnot** özvegyét az anarkisták elárasztják fenyegető levelekkel. A csendőrparrancsnokság megerősítette a presles-kastélyt, melyben az özvegy nyaral.

Vihar.

Madrid, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) **Madridból** sürgönyzik, hogy szombaton egész Spanyolországban iszonyu vihar dühöngött. A táviróösszeköttetés sok helyen megszakadt. A vidékről nagy károkat jelentenek.

A nagyilekü marokkói szultán.

Páris, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A Temps-nak jelentik **Tangerből,** hogy a szultán a fezi francia konzulnak a mult héten történt jelentéktelen eset alkalmából egy katonát bocsátott rendelkezésére. A szultán jóindulatának e bizonyosága a legjobb benyomást tette.

Kálmánnal, Jókai Mórral, ki 70 éve dacára frissen és jókedvűen jár-kele a szalonban. Nagy népszerűségnek örvend a tagok közt Podmaniczky Frigyes, a klub elnöke, ki több jó munkát irt és alelnöke a budapesti közmunkatanácsnak. Podmaniczky, Tiszta Kálmán, Tókai, Perczel Dezső, a képviselőház alelnöke és még több képviselő, kikkel szerencsém volt megismerkedni, a liberális klubban, igen jól beszélnek angolul. Wekerle miniszterelnök francia nyelven szólított meg. A klubban és az utcákon szeretik kikerülni a német nyelvet. A magyar fiatal ember nem akarja hallani a német nyelvet és a hasonló korucsek pedig egyszerűen inzultál, ha németül szólítod meg.

A nemzeti szellem emelkedése az, a mi a magyar politikai élet tanulmányozását oly érdekessé teszi. Ep oly ment a bürokratizmustól és formáktól, amint a mienk Angliában.

Polónyi Szoboszlón

— Beszámoló. —

Polónyi Géza el mert menni Hajduszoboszlóra, el mert menni azok közzé, a kik hittek hangzatos ígéreteinek, a kiket rutul felültetett, a kik elől a liberális nagygyűlés alkalmával eltűnés a kik több ízben kijelentették, hogy nem értenek egyet magatartásával. El mert menni közzéjük és — tiszteességgel fogadták.

Milyen józan is ez a mi népünk. Szinte tulságosan az. Az elégtelenség beírja azzal, hogy egyszerűen nem mennek üdvözölni a képviselőt, kibem csalódtak, a beszámoló meghallgatását pedig az összetoborzott kiskorúakra és egyéb kíváncsiakra bizzák. Nem szokás nálunk a képviselőt interpellálni, nem merik, vagy nem akarják a „nagyaságos urat“ megbántani és beírja csak azzal, hogy majd eljön a fizetés napja a választáskor.

Maga a beszéd a politikai mosakodás mintája; soha. annyi pórias, brutális fordulat és kifejezés szerepet játszó politikai beszédében. Semmiféleképpen sem mosta magát tisztára, de azért nem történt baja és a szegény szoboszlóiak az újságból fogják megtudni, hogy ok vasárnap bizalmat szavaztak képviselőjüknek.

Polónyi azzal kezdte beszédét, hogy legutóbbi beszéde óta egy hónap telt el. A multak emléke még egészen élnek. A lefolyt ülésszak gazdag volt eseményekben és ő most kötelességszerűen jött Szoboszlóra, hogy több fontos kérdéssel nyilatkozzék.

Előre jelzi, hogy mai beszédében, főképen a magyar kis- és középbirtokos osztályt fenyegető válságról szól tisztelesen.

Mindenekelőtt a legnagyobb hazafiról, Kossuth Lajosról kell megemlékezni; minden igaz érzelmű magyar embernek gyásza a Kossuth halála, de megbotránkozással mutathat rá arra, hogy a temetésén a kormányt nem látta; a kormány nem volt jelen Aradon sem. Hálátlanság a kormány részéről, hogy azt a férfit, a kinek köszönhetette az egyházpolitikai javaslatok keresztülvitelét, anynyira sem méltatta, hogy temetésére elmenjen.

Rátér ezután a törvényhozás munkájára. A törvényhozás megalkotta a mezőrendőrségi és bélyeg-törvényt a sommás eljárásról szóló törvényt és az orosz kereskedelmi szerződést. A sommás eljárásról szóló törvényt jelenlegi alakjában nem helyesli; a bélyeg-törvény 50 százalékkal emelte a költségeket.

Attér az egyházpolitikai kérdésekre; felsorolja a képviselőház által elfogadott javaslatokat; előtte legfontosabb a kötelező polgári házasság kérdése; ő hiva a kötelező polgári házasságnak, de mert akkor vették elő, mikor a szabadelvű párt már végső vonaglott és csak azért vették elő, mert ezzel hatalmi állásukat biztosították egyesek, csak a Kossuth levele folytán szavazhatta meg először is.

Azt a kormányt, mely eddig a függetlenségi párt ellensége volt s azt teljesen meg-

semmisíteni akarta, nem támogathatta a második szavazásnál, ezért nem szavazott igennel. A függetlenségi pártban nyílt kérdés volt az egyházpolitika; ő a maga részéről már az igazságügyi bizottságban megtette észrevételeit és pedig három tekintetben.

Engedjék megmagyarázni álláspontját: a debreczeni kolbászt szereti, de csak ha Szoboszlón füstölik és akkor is csak abban az esetben, ha nem kevertek közéje hamut. A polgári házasság szerinte nem magyar viszonyok születtje; maga a javaslat a német birodalmi törvények másolata; az uralkodó család tagjainak házassági kérdése, a horvátországi házassági viszonyok rendezése és hadsereg kérdése ebben nem lett a nemzethez méltóan megoldva; vannak olyan házassági intézkedések is az elfogadott javaslatban, a melyek képtelenséget tartalmaznak; impotens embereknek is meg van engedve a házasság; a magyar asszonyokba veti reményét, hogy a magyar társadalmat megmentik. A fölbontási esetek meghatározásánál is mulasztások lát.

Már az igazságügyi-bizottságban indítványozta a főrendiház reformálását; a főrendiházat nem a nemzettől idegenkedő elemekből, hanem a nemzetből magából kell megalakítani, hogy a királyt félre ne vessék; azért akarta a főrendiház mielőbbi reformálását; oda nem küldenek olyan embereket, a kik a mezőgazdasági érdekeket előmozdítják, hanem küldenek spiritusz-magnásokat és korpabárókat. (Derűtség.)

Az állami anyakönyvvezetésről megemlíti, hogy ma már mindent államosítanak. A vallás szabadságról megjegyzi, hogy ezt mindenki óhajtja, de jegyezzék meg azok, a kiket illet, hogy ha e néptől még vallás vigaszait is elveszik, eljön az anarchizmus. Uva inti a protestáns felekezeteket a felekezeten kívüli létezés csatornájától, mely el fogja nyelni egyházukat. A gyermekek vallásáról régi törvény garanciája volt a protestánsoknak. Magyarországon nem a vallások szabad gyakorlata, hanem a felekezetek egyenjogosítására van szükség. Miért van minden katolikus püepök a főrendiházban s protestánsok csak kevesen. Miért katolikus a király? Legyen katolikus autonómia, de ne használják föl korteskedésre. A zsidók reczepezióját nem helyesli; Magyarország keresztény jellegét meg kell őrizni; őt antiszemitanak rágalmazták (?) pedig ez nem igaz; bevett vallásfelekezeteket nem ismer; ajánlja a zsidóknak, hogy csináljanak országos szervezkedést, tegyenek hitvallást, hogy ne rágalmazhassák őket.

Szól ezek után a budapesti katolikusok határozatáról, melyet szerencsétlennek, hóbor-tosnak nevez.

A nemzetiségi kérdéseknél megemlíti a Balkán államok konföderációjának eszméjét, mely az önálló Magyarországot minden időre tönkreteszti. A kormány nem lát semmit. A büntető törvények szigora nem elégséges, perekkel sem oldjuk meg ezt a kérdést. A tulságos egyházi autonómiának tulajdonítja a nemzetiségi kérdések fölszínre jutását. Az oktatásnak államivátételével hiszi elérni a megoldást.

Közeleg a közigazgatás államosításának kérdése; az államosítás most nagy divat, hadsereg, posta, már államosítva van; sőt államosítva vannak suttyomban a kéményseprők is.

A munkás kérdéssel megjegyzi, hogy a kenyérszűkség kényszerítette a magyar aiföldi munkásokat lázongásra; de hogyne lázongnának, mikor B.-Újvároson is azt tapasztaljuk, hogy egy hold birtokot sem szerezhet a munkás ember, mert bérbe van adva a hitbizomány, albréletbe pedig nem szabad adni. A kormánynak orvoslási módokat kell kitalálni, hogy a munkás kérdések megoldassék.

Hosszasabban foglalkozik ezután a mezőgazdák válságának kérdésével. Szükségesnek látja a mozgó tőke nagyobb megadóztatását, a pótdók eltörlését és a mezőgazdasági iparnál adókedvezmény nyújtását. Kívánja a latifundiumok rendezését, tözedeadó behozatalát, dohány, monopólium eltörlését, önálló nemzeti jegybank felállítását.

A hadseregről szólva, a létszám leszállítá-

sát követeli. Az önálló hadsereg mellett érveket hoz föl.

Szükséges a helyes tagosítási és arányosítási törvény, a telekkönyvek átalakítása, jó vetőmagvak biztosítása. Szükséges a hitbizományok eltörlése, mert a mágnások gondatlan és fényűző életet élnek. Szükséges egy lelkes földmívelési miniszter. Ha az állategészségügyi törvényeket meg akarjuk tartani, több állatorvosra lesz szükség, mint a hány baromunk van.

Földművelési iskolákat kell létesíteni; meg kell tanítani a magyar mezőgazdát a bor, gyümölcs, baromfiak tenyésztésére. Erezze a miniszter, hogy a föld Magyarországon a haza, melynek szolgálatában áll mindenki. Mindezek azonban csak a függetlenségi és a 48-as párt által velősíthetők meg.

Szükséges, hogy a párt erősen küzdjön a kormány ellen, meg kell buktatni a kormányt, akár csufolja magát liberálisnak, akár nem. Szívesen veszi mindenki támogatását. Apponyinak azt mondja, hogy pártja nem népszerű, egy katonai akadémiával nem lehet a közönséget kielégíteni; Apponyinak föl kell venni a kormány ellen az élet-halál harcot, ha megsemmisíteni nem akar.

Végül választóinak megköszöni a belé helyezett bizalmat.

A beszéd után következett a bankett.

Délután egy órakor a város erdejében 120 terítéki Lajos-napi bankett volt parasztszakácsok által izlésesen készített eledelkel. Polónyi is megjelent s ebéd előtt az újságírók előtt panaszokodott, hogy mennyi igazságtalan dolgokat irtak ő róla. Első fogás után fölállott Polónyi s ez alkalommal megtartotta remekhatású jellemrajzát (!) Kossuthról. Egy szem sem maradt volna köny nélkül, ha ezt a beszédet ezelőtt 23 évvel mondta volna, a mikor saját bevallása szerint politikai pályáját megkezdte. Így azonban kegyelet-hiánynak tudjuk be a „jellemrajzot.“

Utána szólásra jelentkezett Szívós Géza városi főjegyző. Polónyhoz fordult:

Mondja meg, mi igaz abból, hogy Kossuthot agylágyult lutheránusnak nevezte?

Sápadtan, mintegy megkövülve hallgatva végig a kérdést Polónyi s azután fölállott és kijelentette, hogy a ki őt ismeri és józanul gondolkodik, az ő róla illet föl nem tételezhet, el nem hihet. Ő est soha sem mondotta. Hivatkozik a M-g című pártlapra; hivatkozik arra, hogy nyilatkozatai ez idő szerint még minden alkalommal hitelt érdemlőleg igazaknak ismertettek el, hivatkozik egy uri emberre, a kinek a nevét nem akarta fölemlíteni. Ezek mind ő mellette bizonyítanak.

A kínos helyzetnek Szívós vetette végét, mert fölállt s így szólt:

— Na hát akkor éljen Polónyi Géza!

De ebben benne volt aztán minden.

Este Lajos-napi ünnepély volt az erdőn táncmulatsággal.

Itt megjegyezzük, hogy Polónyit egyetlen elvtársa sem kísérte Szoboszlóra a képviselőház tagjai közül. Különb az esti vonattal Polónyi minden veszedelem nélkül visszamehetett Budapestre.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 764.0 milliméter, délután 2 órakor 761.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 23.7, délután 2 órakor C° + 35.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 8. délután 2 órakor D. 6. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 28. —

Száraz. — Meleg. — Zivatarok.

Arad a demografiai kongresszuson.

Arad, augusztus 27.

Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester és Posgay Lajos dr. városi tiszti főorvos aláírásával egy tekintélyes füzet jelent meg tegnap magyar és francia nyelven szerkesztve, e czimvel: „Arad szab. kir. város közegészségi művei és

műveletei." A füzet a f. évi szeptember hó 1-én Budapesten megnyíló nemzetközi közegészségi és demográfiai kongresszus alkalmára készült s magyarázó keretét képezi a szakosztályon bemutatandó „gyűjtő-kiállítás” Aradot illető részének.

A füzetből az alábbi részleteket közöljük:

Arad, mint egyike azon vidéki városoknak, hol az üdvös közegészségi intézmények létesítése iránt évek során élénk érdeklődés s működés nyilvánul, szinte részt venni óhajtott a szakosztály kiállításán, hogy tájékozással szolgálhasson a városi egészségügyi intézmények állásáról s azon kiváló köz munkákról, melyek tervben, avagy folyamatban vannak.

Ezen ozélnak megfelelően, első sorban fényképekben, másodsorban írásba foglalva kívántuk bemutatni azt, mit az új idők, új emberek létrehozta, vagy a minnek testet adtak. A közérdek s a közegészség ügyét szolgáló intézményeink, első osztályába esnek s már léteznek és fungálók; második osztályába azon munkálatok, melyek tervben, vagy a kivitel stádiumában vannak.

Az első osztály főmomentumát képezik iskoláink, melyek legtöbbször méltán hivatkozhatunk, mint az építkezés s berendezkedés tekintetéből a modern követelmények mintáira. Arnyoldaluk a vízvezeték és a kellő csatornázás hiánya, melyet azoknál úgy, valamint több középületeknél ez ideig sajnosan nélkülözünk, de amelyet a már nemcsak tervben, hanem folyamatban is lévő munkálatok közelebb fényesen pótolni fognak.

Itt általában reá kell mutatnunk a lakási viszonyok hova-tovább kedvező alakulására. Az építő-kedv lankadatlan s az utolsó decenium alatt nem kevesebb mint 1383 új laképalat, 4182 lakszobával emelkedett. Az építkezési szabályok úgy a jó izlés, egyöntetűség, mint az egészségügyi követelményekre nézve érezhetőleg gyakorolják hathatós befolyásukat.

Fényképekben mutatjuk be tehát újabb iskola-épületeinket és középületeink legfontosabbjait, nevezetesen: a városházát; a színház bérházat; az ipartestület székházát; az egyik, most kibővített honvéd-laktanyát; a megye által imént emelt nagyobbszerű lovas laktanyát; az újabb alakított szegények-házát; a közkórházát; izraelita kórházát; a járványkórházát a gőzfertőtlenítővel; végül a minden igények színvonalán álló közbiztonság hidunkat.

Követik ezeket fürdőink közül a sok áldozattal épült s fentartott, korszerűleg berendezett Simay-féle gőzfürdő s a „Neptun” részvénytársaság marosfürdője; parkjaink, sétahelyeink közül felvételek a Baross- és Salaczparkról; a városligetnek a osónakázó s korosolyázó-tó melletti részletéről.

A második osztályba soroztuk a tervben vagy folyamatban levő közegészségileg fontos munkálatokat; és pedig a tervben, költségvetésben kész, már letargyalt s elfogadott városi árvaházat, melyet 60 árva befogadására közelebb emelni fogunk; továbbá a minden közegészségi berendezkedés koronáját képező, immár ténylegesen megkezdett vízvezeték és csatornázási műveket. Utóbbi a Shone Izsák-féle szabadalmazott angol-czég elkülönítő rendszer szerint, önműködő — ejector — állomásokkal készül; ezeknek egy mintája a kongresszus szakosztályán, előadás kíséretében lesz bemutatva.

Képcsoporozatunk befejezéséül szolgál néhány kiváló, újabb magán-épület, mint a kincstári jószágigazgatóság palota; az „Arad csanádi egyesült vasutak” palotája; s az Andrássy-téren levő Neuma-n-féle palota; mind olyan objectumok, melyeknél a jó izlés, célszerűség s az egészségi követelményeket szemmel tartó berendezkedések érvényesültek.

A füzet ezután körülményesen és külön-külön adja az említett képeknek magyarázó leírását és ismertetését.

Végezetül a vízvezetékéről és a csatornázásáról ezeket mondja a könyv:

Befejezésül röviden szólunk kell a közegészségügy láncszemét képező általános csatornázásról s vízvezetékéről.

Városunk a csatornázást a Shone-féle rendszer szerint fogadta el kivitelre s a Hughes és Lancaster angol czég, mint vállalkozó immár a munkához is hozzátogott.

A Shone-féle csatornázási rendszer községeesen elkülönítő, az az csapadék vizet nem vesz fel; csak az ürülék s a háztartási és iparvállalati szennyvizet továbbítja; lényegét a hydro-pneumatikus systema alapján, sűrített levegő által működésbe hozott ejector-állomások képezik.

A csatornázandó kerületek egymástól teljesen függetlenek és önállóak. V. szakaszra van beosztva, öt ejector állomással, honnan a csatornavíz egy közös, zárt, nyomó csővezetékbe emeltek s a végső kiömlési helyhez továbbítatik. A végső kiömlőhely a város lakott részeitől 1500 méternyi távolban lesz, hol a szennyvíz ülepedő medencékbe derítetik s tisztítva mezőöntözésre fog szolgálni.

A vízvezeték a város felett a Maros folyó jobb partján fektetett szűrő galeriából fogja a vizet nyerni s homok-szűrőkön megtisztítva a házakhoz szolgáltatni. A művek már a jövő évben üzembe helyeztetnek.

A Shone Izsák-féle önműködő ejectorok egy mintája a nemzetközi közegészségügyi s demográfiai kongresszusnak a városok egészségügyével foglalkozó osztálya ülésén, előadás kíséretében bemutatva lesz.

Megemlítjük végül, hogy a magyar szöveget Pogany Lajos dr. főorvos megkérése folytán Pekár Károly dr. lőcsei tanár, lapunk munkatársa fordította le nagy hűséggel francia nyelvre.

HIREK.

Augusztus 28. Kedd. Róm. kath. naptár: Ágoston. — Protestáns naptár: Ágoston. — Görög-keleti naptár (augusztus 18.): Diomed. — A nap kél 5 óra — perczkor, nyugszik 6 óra 29 perczkor.

Szabadnagharci emléktárgyak országos muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet: díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van aszerdán és szombaton 3—4 ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Személyi hir. Fábrián László Arad-megye főispánja tegnap egész családjával visszakeresett Marienbadból. A főispán a napokban megkezdi hivatalos működését.

— A hivatalos lapból. A király Kruspér István budapesti József-műgyetemi rendes tanárnak, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, a tudomány és tanügy terén kifejtett kitűnő működése elismeréséül, a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Waldstätten János br. tábornok, hadtestparancsnok, tegnap vezérkarával együtt Aradon keresztül Eledre, illetve Nagy-Bárodra utazott; hogy a jelenleg ott folyó hadosztálygyakorlatokat megismerje. E hírünkkel kapcsolatban megemlítjük, hogy az aradi rezervisták ma utaznak el vasuton Eledre, a hol a csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez bevonulnak. Az ezred szeptember hó 8-án érkezik vissza Aradra.

— Vége a mort saisonnak. Az ujságírók által uborka-szezonnak keresztelt morte saison — haldoklik. Pár nap mulva megkezdődnek az iskolában az előadások, vége lesz a törvénykezési szünetnek, fellendül az egyleti élet s megnyílik a parlament is. Aztán újra megkezdődik az ujságírók nagy s nehéz munkája. Friss hírek, érdekes közlemények teendik változatossá és tartalmassá az „Aradi Közlönyt” is, melyre szeptember elsejére új előfizetést nyitott a kiadóhivatal.

— A kisjenői főhercegnapokról. Mint már többször irtuk, József főherceg tiz napot töltött legnagyobb birtokán, a kisjenői uradalomban, ahol másfél év óta nem járt. Vele voltak László főherceg, báró Véocsey József főudvarmester és Libits Adolf jószágigazgató. A főhercegek nagyon jól érezték magukat, s hogy az örömlük teljes legyen, táviratban kérték Klotild főhercegnasz-

szonyt, hogy jöjjön a körükbe. A főhercegnő azonban, aki tizenkét év óta nem volt Kisjenőn, elfoglaltsága miatt nem teljesíthette óhajtasukat. József főherceg szokása szerint, korán reggel kelt és hosszasan sétálgatott a kertjében. Majd megpihent a három hires, terebélyes tölgy alatt, amelyeket az apja, József nádor ültetett. A kertből visszatérve, kísérvél együtt az erdőben vadászott s az ebédet rendesen maga főzte régi barátjával, Ormos Péter nyug. alispánnal együtt. A főherceg kitűnő szakács és pompásan készíti a hagymás és paprikás birkagulyást, amelyet czakkundpakknak nevez. A vadászatról rendesen hamarabb tért vissza, mint kísérvői s vacsoráig újra a kertjében sétálgatott, amíg László főherceg késő estig üzte a vadat. A tiz nap alatt elejtett egy vadkant, huszonnégy őzbikát, egy sast és kétszáznál több fácánt és nyulat. A főhercegek a kisjenői uraknak megígérték, hogy legközelebb hosszabb időre visszatérnek. Kár, hogy a kastély olyan szűk, hogy csak kevés vendéget fogadhat magába.

— A jegyzők az új belügyi államtitkárnál. Reiszig Ede, az új belügyi államtitkár, szombat délelőtt 11 órakor fogadta a magyarországi községségi és közjegyzők központi egyletének küldöttségét. A tisztelgő jegyző-deputációt Hunce Imre központi egyleti elnök vezette, tagjai voltak Uszka y Bálint k. e. főjegyző, Kovács Gyula k. e. pénztáros, Mózes Mihály borossebesi jegyző és Balogh László választmányi tagok. Hunce Imre a magyar jegyzői kar nevében bizalommal üdvözölte az államtitkárt új méltóságában, felkérve, hogy a küszöbön álló nagy közigazgatási reformok körül fordítson figyelmet a jegyzők jogosult érdekeire is. A magyar jegyzői kar sok vára-kozással tekint az új államtitkárnak, mint gyakorlati szakembernek üdvös munkássága elé. Reiszig Ede államtitkár szívélyesen megköszönvén a tisztelgő küldöttség megjelenését, hosszasan beszélt a közigazgatás modernné-átalakulásának szükségéről s ezzel kapcsolatosan a jegyzői kar sokoldalú munkásságának kellő megjutalmazásáról. Biztosítja a magyar jegyzői kart, hogy becsületes munkássága, jogos igényei benne mindeuha meleg, jóakaratu pártfogót fognak találni. Miután még azt is kilátásba helyezte az államtitkár, hogy az országos jegyzőgyűlésen közeleg képviselgetni fogja a belügyminiszterint, a küldöttség minden tagjától barátságos kézzorítással vett búcsut. A magyar jegyzői kar küldöttsége a legkellemesebb benyomásokkal távozott az új belügyi államtitkártól.

— Tallián főispán lemondása. A mult napokban a fővárosi politikai lapokat az a hir járta be, hogy Tallián Béla békési főispánágáról is lemond. Gyulai levelezőnk illetékes helyről informáltatta magát e hirre nézve és azt a leghatározottabb választ nyerte, hogy a hir semmi alappal sem bir. Tallián Béla nyilatkozata szerint, tevékenységét jövőben kizárólag Békés megyének szenteli. E hó 29-én török-kanizsai birtokáról székhelyére utazik s átveszi hivatalának vezetését.

— Metianu János aradi gör. kel. román püspök vasárnap utazott el Temesvárra, hogy a majoroki új templomot felszentelje. — Mint nekünk írják, vasárnap este 8 órakor a temesvári román papság és az egész román intelligencia a józsefvárosi vasuti állomásra gyülekezett a püspök fogadására, kit Amscha protosziuczel és Traileszku tanár kísérték el Temesvárra. A vasutról a püspök egyenesen Popovics Nikanor gör. kel. szerb püspökhöz hajtatott, a kinél ott tartózkodása alatt lakik. — Amscha és Traileszku Mihajlovic Szilárd vendégei. — Hétfőn reggel 8 órakor nagy küldöttség kísérte a püspököt az új templomba, melynek bejaratánál a papság teljes diszben fogadta, Anka Péter plébános pedig üdvözölte. A templomban a szertartás szent lithurgiával vette kezdetét

A marokkói szultán meghalt.

Madrid, aug. 27. (Saj. tud. távirata.) Gibraltárba Tangerből jelentések érkeztek, hogy a marokkói szultán meghalt. A »Liberal« és »Imparcial« e hirt fenntartással közli.

A kolera.

Bukarest, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Dél-Besarábiában rendkívüli mértékben terjed a kolera. Egész vidékeket elzártak.

Thurn-Taxis hg. Bécsben.

Ischl, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Thurn-Taxis Albert herceg nejével, Margit hercegnővel délben Bécsbe utazott. A király és Mária Valéria főhercegnő a pályaudvaron bucsúztak el tőlük.

Az angol felsőház eltörlése.

London, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A Hydeparkban tegnap a szabadelvű egyesületek tagjainak nagy részvételével óriási népgyűlést tartottak, melyen 11 szónok követelte a felsőház eltörlését. A szónokok között volt egy ir képviselő is. Végül nagy lelkesedéssel fogadtak el egy határozati javaslatot, mely a kormányt felszólítja, hogy haladéktalanul adjon be törvényjavaslatot az első kamara eltörlése iránt.

Hirtelen halál.

Róma, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Gresoneyből jelentik, hogy Neosos báró, aki Margherita olasz királynét a glecserrekhez tett kiránduláson kísérte, utközben hirtelen halva rogyott össze.

Az olasz trónörökös házassága.

Róma, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Beszélnek az olasz trónörökös házasságáról egy osztrák főhercegnővel, nevetségesen hozzátéve, hogy Crispi a vatikánnak engedményeket aianlott a pápa bejegyzése esetére. Ez ügyben esetleg Umberto király Bécsbe megy és királyunk visszaadná látogatását Rómába.

Nagy szerencsétlenség.

München, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A Türkenstrassén épülő házban kiütött tűz következtében az épület egy része beomlott és három munkást maga alá temetett. Egyet a romok közül súlyosan megsebesülve kihúztak.

Román hadihajók utazása.

Pola, augusztus 26. (Saj. tud. táv.) Az Elisabetha és Mirza román hadihajók ma délelőtt 8 és fél órakor ideérkeztek.

Keresztény bányamunkások szervezkedése.

Essen, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A dortmundi bányakerület keresztény bányamunkásainak szervezését célzó gyűlésen ma 185 egyesület volt 424 megbizottal képviselve. A gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy megalapítják az alsórajnai és vesztfáliai bányavidék keresztény bányamunkásainak közös organizációját. Az organizáció minden tagjának a szociáldemokrácia ellen irányuló reverzalist kell aláírni.

Ellopott fegyverminta.

Brescia, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Az itteni fegyvertár 5 munkását ma elfogták. Az elfogottakat azzal gyanúsítják, hogy az olasz fegyver modelljének alkotásait elsikkasztották.

Földrengés.

Athén, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) Enbda szigetén tegnap reggel több erős lökést éreztek, melyek közül egy Athénig is elhatolt. A földrengés semminemű kárt nem okozott.

Leégett szálloda.

Thun, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A Westbergen levő Viktória-szálló éjjel teljesen leégett. A szállóban 160-an, többnyire angolok laktak. Az emeleti vendégek holmizatt megmentették. A tűz a portásnál ütött ki, a készletben levő benzinnel ügyetlen kezelése következtében.

Vasuti szerencsétlenség.

Chiusi, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A Róma és Milano közt közlekedő vonat ott egy rendező mozdonyral összeütközött. Egy fűtő és 3 utas megsebesült. A Rómából jövő vonat mozdonya felborult. A sebesültek között van állítólag Capitelli prefektus is.

Orosz-Lengyelország helytartója.

Pétervár, augusztus 27. (Saj. tud. táv.) A kormány már régen foglalkozik azon tervvel, hogy Orosz-Lengyelországba helytartót nevezzen ki. Ez állásra most a csár veje, Micháelovics Sándor nagyherceg van végleg kiszemelve. A nagyherceg, ki most 29 éves, Krimből hazajövet, a hol most nejével, Xenia nagyhercegnővel időzik, Varsóba megy, hol állandóan fog tartózkodni.

A királyi család kirándulása.

Sant-Wolfgang, aug. 27. (Saj. tud. táv.) A király tegnap délután Gizella főhercegnő és ennek fiai, Mária Valéria és Margit főhercegnők és Thurn Taxis Albert herceg kíséretében külön udvari vonaton kirándulást tett a Schatsbergre, a hol ő felsége két órát időzött, az ujonnan épített szállót megtekintette és elismerőleg nyilatkozott a vasutról és az ujonnan épített szállókról. Ő Felsége és kísérete este visszatértek Ischibe.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog vezérgjelentése. —
Budapest, augusztus 27.

Gabona üzlet. A búzát ma jól kínálják, a vételkedv is jó volt, az irányzat szilárd maradt, elkelt 40,000 mm. 2 1/2—5 krral magasabb árakon. Eladások:

	mőtermézsza kilogramm	frt
Tiszavidéki	100	82.5
"	100	82.1
"	900	82.
"	300	81.5
"	200	81.5
"	190	81.
"	400	81.
"	800	81.
Pestvidéki	1000	80.5
"	1000	82.
"	2000	81.
"	300	81.
"	350	80.
Fehérmegyei	1850	80.
"	2200	79.5
"	100	79.
Hortai	1800	80.7
"	2500	80.
Bácskai	203	79.5
"	4500	79.
Bánáti	200	79.
"	300	79.4
Oláh	300	79.5
"	1500	77.5

Határidőzlet: Amerika tegnap szilárd árfolyamokat jelentett; miért is nálunk a buza pár krral szilárdabb lett, s tekintettel a készáru üzlet meglehetősen élénkségére, szilárdan zárult is. Tengeri rendkívül élénken kerestetett ma, a vidékről érkező rendkívül gyenge kilátások következtében már a kez-

detnél 10—12 krral szilárdabban indult, zárlat felé 2—3 krral meglányhult, Zabban is élénkebb volt az üzlet, 5—6 krral emelkedett.

Zárul 11 órakor:

Buza szeptember—október 1894	6.55—6.57
Buza márczius—április 1894	7.00—7.02
Tengeri május—június 1894	5.64—5.66
Zab márczius—április 1894	5.84—5.86
Káposztarepce	9.60—0.00

Külföld: New-York búzára 1/4—3/8 tengerire 3/8—1/4 szilárdabb.

Chicago, búzára 3/8—1/2, tengerire 1/2—3/8 szilárdabb.

Páris csendes, Liverpool tartott, London szilárd.

Ertéktőzsde: A tegnapi csendes magánforgalom után ma rendkívül élénkséggel indult az üzlet hitelrészvényekben, melyek pár frttal emelkedtek. Helyi papírok változatlanok.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	368.—
Magyar hitelrészvény	451.25
Rima-Muranyi	355.50
Osztrák államvasut	266.50
Déli vasut	111.50

S z e s z ű z l e t.

— Augusztus 27. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.—, kicsiben 54.50 hordó nélkül per 100 liter 1/2 bejeértve 36 frt fogyasztási adó.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —
Budapest, augusztus 27. d. u. 5 óra.

F a j	Irányat	100 kg. ár	
		frttól	frtig
Buza bántási új		—	—
Buza tiszavidéki		6.55	6.80
Buza pestvidéki		6.50	6.75
Buza fehérmegyei		6.50	6.75
Buza bácskai		—	—
Rozs új, I-ső rendű		5.05	5.10
Rozs új, II-ső rendű		5.—	5.05
Arpa takarmány		5.60	5.95
Arpa égetni való		6.25	7.10
Arpa sörfőzdei		7.30	8.40
Zab		6.85	6.15
Tengeri bántási		—	—
Tengeri másnemű		5.90	5.95
Káposzta-repce bántási		9.—	9.60
Köles		—	—
Buza szept.-okt.		6.55	6.57
Buza márcz.-ápr.		7.01	7.02
Buza máj.-jun.		—	—
Rozs szept.-okt.		5.16	5.18
Tengeri jul.-aug.		—	—
Tengeri aug.-szept.		5.83	5.85
Tengeri októberre		—	—
Zab márcz.-ápr.		6.16	6.18
Zab szept.-okt.		5.82	5.84
Káposzta-repce aug.-szept. 1894.		9.65	9.70

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. augusztus 27.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék 4%	93.—
Magyar arany 4 1/2%	128.50
Magyar ezüst 4 1/2%	102.—
Magyar keleti vasut 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	190.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	152.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírjárdék	98.50
Osztrák járdék ezüst	98.50
Osztrák járdék arany	122.—
Korona járdék	98.—
1860-ki államsorsjegyek	146.—

VIZJELZÉS.

1894. évi augusztus hó 27-én reggel 7 órakor észlelt víz-állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmézőzén.

Észlelési állomás	Hőmérők C°	Időjárás	Vízállás	
			oztimétr.	magasság
Branyicska	+ 16°	derült	—	—
Arad	+ 18°	derült	—	36
Makó	+ 23°	derült	—	28
Szeged	+ 28°	derült	—	40
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. augusztus 27.

A m. kir. folyammérési hivatal.

Felelős szerkesztő. Vass Géza.

Magyar kir. áll. vasutak üzletvezetőség Zágráb.

21113/III.

676. 2—3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Károlyváros pályaudvarán levő vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. év január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át, vagyis 1897. évi december hó 31-ig.

Ezen vendéglői bérlettel jár az I—II. és III. oszt. váró és étkező helyiségeken kívül a vendéglős részére egy-egy szobából álló lakás, egy főzőkonyha, egy éléskamara és egy padlás.

Mindazok, kik ezen vendéglő üzletét bérbe venni óhajtják, fölhívattak, hogy eziránt zárt ajánlatokat okmányokkal felszerelve és 100, azaz száz forint bánatpénznek, vagy készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban történt letéteményezéséről szóló pénztári elismervény mellékletével, a m. kir. áll. vasutak zágrábi üzletvezetőségéhez címmezve, legkésőbb augusztus hó 31-én déli 12 óráig nyujtsák be.

A bánatpénz a m. kir. áll. vasutak zágrábi üzletvezetőségénél vagy személyesen, vagy posta útján, de mindenesetre az ajánlattól elkülönítve, helyezendő letétbe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlat zárt borítékban, szembetűnő módon irandó: „Ajánlat a károlyvárosi pályavendéglő bérletére.” Bánatpénz nélkül avagy a fentebb megállapított benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak a jogot a pályázók közül szabadon választhatni. A bérletnek bővebbi feltételeiről a zágrábi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya nyujt kívánatra fölvilágosítást. Zágráb, 1894. június 27.

Az üzletvezetőség.**Segéd-jegyző**

ki magyarul, németül, románul ír és beszél, s a jegyzői iroda önálló vezetésére képes, hason minőségben 762 1—2

alkalmazást keres.

Az illető családost, s így a szokásos ellátásra nem reflektál. — Szíves ajánlatok Geszti Jakab segéd-jegyző, Kerek, u. p. Uj-Szent-Anna, intézendők.

Kereskedelemügyi m. kir. Minister.

56738/1894. I. b. sz.

763. 1—3

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az alföldi transversalis mű-ut Aradvármegyébe eső szakaszán létesítendő földmunkák biztosítása iránt folyó évi szeptember hó 10-ik napján déli 12 órakor az aradi államépítészeti hivatalnál és a kereskedelemügyi miniszterium I/B. szakosztályában zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A 49,090 frt 55 kr. azaz: Negyvenkilencz-ezer kilenczven frt 55 krnyi költség után számítandó és az általános feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a kitűzött időpontig a nevezett államépítészeti hivatalnál vagy a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyujtandók be.

A későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban lévő munkára vonatkozó művel általános feltételek és részletes határozatok a nevezett államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Budapesten, 1894. évi augusztus hó 18-án,

A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium.

Magy. kir. államvasutak.

95305/94. szhoz.

725. 13—3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi szeptember hó elsejétől december hó végéig szükséges 800 métermázsa csepü vagy 900 métermázsa jutefonal és az 1895. évben szükséges 1600 métermázsa csepü vagy 1800 métermázsa jutefonal szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre részletmennyiség szállítására is tehető ajánlat.

Az ivenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1894. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál benyujtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt csepü értékének 5%-a legkésőbb 1894. évi augusztus hó 30-ikának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő

A szállításra nézve mérvadó és kötelezők a 129381/91. sz. általános szállítási, a csepü szállítására vonatkozó 40322/92. sz., és a jutefonal szállítására vonatkozó 94683/92. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1894. július hóban.

Az igazgatóság.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

5932/1894. F. sz.

Hirdetmény.

Folyó év szeptember hó 1-től kezdve a Borossebes-Menyházai vonalon az 503. és 504. sz. szükségleti személy vonatok közlekedése megszüntetettik.

Fentjelzett naptól fogva tehát vonalon csupán az 501. és 502. sz. vonatok fognak menesztetni. Arad 1894. aug. 25-én.

764 1—3

Az igazgatóság.**ISKOLAI ÉRTESETÉS.**

Van szerencsém az igen t. szülőket értesíteni, hogy

Lévayné-Városov Gizella**Atzél Péter-utcza 1. sz. alá áthelyezett****8 osztályú nevelőintézetének**

igazgatását én vettem át.

Kérem, hogy megtisztelő bizalmukat, melylyel eddig kitüntetni szívesek voltak, ezentúl se vonják meg tőlem.

A beiratások szept. 1-én kezdődnek.

Kitünő tisztelettel:

Városov Matvina.

756 1—1

Iskola-könyvek**bekötése**

csinos kiállításban és olcsó árban eszközöltetik

az „Aradi nyomdarszvénytársaság”

könyvkötészetében

Arad-csanádi palota, fő-ut 51. sz.